1854. N°. 65.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG 15 AUGUSTUS.

BIJ DEZE COURANT WORDT EEN BIJVOEGSEL UITGEGEVEN.

De middelprijzen van de *in- en uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 11 Augustus 1854 te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 14.80.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . . „ 295.00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . „ 295.00.

Leeuwarden, den 12 Augustus 1854.

Voor den Commissaris des Konings in de provincie Friesland afwezig, Het lid der Gedeputeerde Staten, C. J. van der VEEN.

BEKENDMAKING.

De **COMMISSARIS des KONINGS** in de provincie *Friesland*, brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de doorvaart van Schepen in de *Lindesluis*, van af den 16 dezer, weder is **opengesteld.**

Leeuwarden, den 14 Augustus 1854. C. J. van der VEEN, *L. C.*

PUBLICATIE.

De **GEDEPUTEERDE STATEN** der provincie *Friesland* brengen, ten vervolge op hunne Publicatie van den 7 dezer, ter kennis der ingezetenen:

1. dat, wederom, van den 5 tot en met den 11 dezer, 23 gevallen van besmettelijke longziekte in de provincie zijn voorgekomen, als in de gemeenten: Baarderadeel 1, Bolsward 1, Gaasterland 1, Haskerland 1, Hennaarderadeel 1, Idaarderadeel 1, Kollumerland en Nieuw-Kruisland 2, Leeuwarden 2, Leeuwarderadeel 1, Menaldumadeel 2, Utingeradeel 2 en Wijmbritseradeel 8, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 Januarij dezes jaars 2423.
2. dat gedurende hetzelfde tijdvak de longziekte zich heeft geopenbaard onder de runderen van de veehouders: Meindert Joukes Bouma, te Oudemirden; Jacob Hotzes Heinstra, te Roordahuizum; Pieter Pieters Brouwers, onder Stiens; Uiltje Arjens van Krieke, te Nes (Utingeradeel); de Weduwe Douwe Gerrits Bakker, te Scharnegoutum en Folkert Jacobs Kuipers, te Abbega, en gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders: Marten Everts Hiemstra, te Idaard; Foeke Gabes Wijnia, te Tzum; Willem Feikes Jellema, te Beers; Sijbren Sijbrens Schuurmans, te Rauwerd; Hessel Heijes Wijbrands, te Molkwerum; Jurjen Christiaans Drager, te Koudum en Willem Sijtzes Nijdam, te Oldeboorn.

Leeuwarden, den 14 Augustus 1854.

De Gedeputeerde Staten voornoemd, C. J. van der VEEN, *Loco Voorzitter.* A. van der LAAN, *Griffier.*

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Leeuwarden*, brengen, bij deze, ter kennis van de Ingezetenen, dat ter Secretarie tegen betaling van *vijf Cents*, voor een ieder verkrijgbaar is gesteld, de Verordening, regelende het plaatsen van Tenten, Spellen, Kramen, Disschen, Uitstallingen en dergelijke op de Jaar-, Week-en Dagelijksche markten te Leeuwarden.

Leeuwarden, den 14 Augustus 1854.

Burgemeester en Wethouders voornoemd, Bij afwezigheid van den Burgemeester, E. BLOEMBERGEN, *Wethouder.* *De Secretaris*, M. S. de WAL.

BATAVIA, 22 Junij.

De *Javasche Courant* van 17 Junij deelt omtrent den gelukkigen afloop der krijgsverrigtingen in de Wester-afdeeling van Borneo een uitvoerig berigt mede, waaruit blijkt, dat de luitenant-kolonel Andresen den 2den dier maand met het grootste gedeelte der expéditie Montrado was binnen gerukt. Dadelijk werd bezit genomen van de drie door de oproerige Chinezen versterkte kongsiehuizen Sjongbok, Ha-bok en Thang, van waar den volgenden dag, onder een saluut van 21 schoten, de Nederlandsche vlag werd geheschen. De bevolking van Montrado had te voren om genade gesmeekt en onvoorwaardelijke onderwerping aangeboden.

Ongeveer dertig der voornaamste ingezetenen van den bazar vielen den overste, bij de nadering der troepen, te voet. Alle bewoners lagen voor hunne woningen geknield en zijn in die houding gebleven, tot dat alle troepen voorbij waren getrokken. Het hoofddoel der expéditie — het nemen van Montrado, — is alzoo bereikt. Het verlies van onze zijde is betrekkelijk gering. Wij hebben slechts een gesneuvelde en zeven en twintig geblesseerden, benevens drie gekwetsten van de marine en drie van de opvarenden der praauwen van Pontionak. Slechts voor en in de nabijheid van Sinkawang-Loabang en Koelor is gestreden. Sinkawang en Djintang waren door de bevolking verlaten, zoo ook de tusschen liggende door landbouwers bewoonde streken. De bazar van Kollor is, toen bij het laatste gevecht de opstandelingen waren uiteen gejaagd, door hen op hunne vlugt in brand gestoken. — Slechts weinige huizen bleven gespaard. De door Montrado afgezonden deputatien ontvingen van den overste de verzekering, dat dáár waar hij geen verzet vond, personen en goederen zouden worden gespaard en dat hij, te Montrado aangekomen, 's gouvernements bevelen aan de bevolking zou bekend maken.

De troepen hebben zich als altijd uitmuntend gedragen. Onbeschrijfelijk zijn de vermoeijenissen die zij, vooral bij het doortrekken van het terrein tusschen Bentoenai Sinkawang, hebben moeten doorstaan. Vier dagen hebben zij als 't ware onafgebroken door een geinundeerd bosch moeten trekken, waar men tot aan de knieën in de taaije klei zakte. Des nachts rees het zeewater 1 à 1½ voet. Geen droog plekje was voor het bivouac te vinden. De maatregelen, genomen om hen buiten het zeewater te houden, konden hen echter niet beveiligen tegen de aanhoudende nachtelijke stortregens. En evenwel geschiedde de marsch met zooveel orde, dat men overal steeds strijdvaardig was, en was bij de eerste ontmoeting van den voortroep, bij de eerste schoten, die met de opstandelingen gewisseld werden, de geestdrift onbeschrijfelijk; de lust om zich met hen te meten algemeen. Alle vermoeijenis was toen vergeten. Door de marine zijn ook nu weder uitstekende diensten bewezen; de aanvankelijke welslaging der expéditie is te danken aan hare krachtdadige ondersteuning en medewerking.

Bij dagorder is door den gouverneur-generaal zijne tevredenheid nopens dezen gelukkigen afloop aan de bevelhebbers en de manschappen te kennen gegeven.

LONDEN, 10 Augustus.

Het Lagerhuis heeft in zijne zitting van jl. Maandag, met 51 tegen 13 stemmen, definitief zijne goedkeuring gehecht aan de bill waarbij onder bedreiging van gevangenisstraf verboden wordt gedurende den oorlog geld aan den Russische schatkist te leenen.

— De *Morning Chronicle* deelt mede, dat de kanoneerbooten die eerst bestemd waren naar de Oostzee, thans naar de Zwarte zee zullen worden gezonden, ten einde te dienen voor het bombardement van Sebastopol. Na de inneming van Aland en de ontscheping van Fransche troepen, zullen er geene operatien gedurende het tegenwoordige saizoen in de Oostzee meer plaats hebben. Die zee toch, [illegible], zal spoedig met ijs bezet worden, doch de Zwarte zee zal nog ge[illegible] bevaarbaar blijven.

Betreffende de onderneming tegen de Krim zegt de *Times* heden: „Generaal Brown moet, toen hij op den 27sten te Varna terugkeerde, aangeraden hebben dat schiereiland terstond aan te tasten, en dien ten gevolge heeft men in Weenen reeds berigt ontvangen, dat op den 30 Julij de geheele vereenigde vloten, benevens een ontzaggelijke flotilje transportschepen, in zee gestoken zijn. Wij weten intusschen uit onze eigene bronnen, dat de in den Bosphorus liggende groote vloot eerst op dien dag bevel ontvangen heeft zich naar Varna te begeven. De Turksche vloot was den vorigen dag uitgeloopen, en na aankomst van al deze schepen aan de kusten was er in elk geval nog eene groote tijdruimte noodig om de troepen en hunnen voorraad, de paarden en het oorlogsmaterieel, niet slechts voor eenen veldtogt, maar voor eene belegering in te schepen. De afstand van Varna tot Kaap Cherson, het uiterst Z. W. punt der Krim is iets minder dan 300 Engelsche mijlen, en een der voordeelen in de keus der tusschen Varna en Burgas gelegen havens als punten van vertrek voor de groote expéditie, bestaat daarin, dat de schepen de Russische kusten bij alle met dit jaargetijde in de Zwarte zee heerschende winden kunnen bereiken, terwijl de uit den Bosphorus komende schepen met de steeds heerschende N. wind te strijden hebben. Het laat zich aanzien, dat de vloten bij eenigzins gunstige omstandigheden de overvaart in 48 uren zullen doen, en waarschijnlijk zullen de transportschepen, wanneer zij eerst eene strijdmagt op het vijandelijk gebied hebben overgebragt, die sterk genoeg is eene stelling te behouden, naar Varna terugkeeren om eene tweede lading te halen. Intusschen zullen de linieschepen of een groot gedeelte daarvan, moeten gebruikt worden om de Russische vloot te bewaken of te bevechten, voor het geval zij zich, in de hoop van de met troepen geladen schepen aan te vallen, buiten Sebastopel zouden wagen. Het gebeurde met de *Wladimir* bewijst, dat het den Russischen zee-officieren aan ondernemingsgeest noch aan geschiktheid ontbreekt, om hunnen vijand onder voordeelige omstandigheden aan te vallen."

— De New-Yorksche dagbladen melden dat er tusschen het Amerikaansche gouvernement en den zaakgelastigde van Rusland te Washington een verdrag gesloten is, waarbij de Vereenigde Staten zich tot strikte onzijdigheid in den tegenwoordigen oorlog verbinden en Rusland belooft die onzijdigheid te eerbiedigen. Ook zegt men, dat in de laatste dagen dépêches van het Russische gouvernement te Washington ontvangen waren, die het aanbod inhielden om al het grondgebied, hetwelk Rusland in Noord-Amerika bezit, aan de Vereenigde Staten te verkoopen. Het Russische gouvernement is, volgens het zeggen dier dagbladen, overtuigd dat het dat grondgebied in geen geval lang zou kunnen behouden.

Verder behelzen die bladen ook een berigt hetwelk hier te lande, alwaar men Midden-Amerika niet onder den uitsluitenden invloed der Vereenigde Staten wil laten geraken, vrij wat opzien gebaard heeft. De stad San Juan del Norte of Greytown is den 12 Julij door een Noord-Amerikaansch oorlogsschip gebombardeerd en vervolgens in brand gestoken, zoodat er slechts twee huizen staande gebleven zijn, terwijl de inwoners ten getale van ruim 500, waaronder tien of twaalf Noord-Amerikanen, vijf en twintig Engelschen en een twaalftal Franschen, Duitschers en Hollanders, allen in tijds uit de stad geweken waren. De reden dezer verwoesting, op vijfmaal honderd duizend dollars (*f* 1,250,000) begroot, die voor het oog van een Britsch oorlogschip plaats had, was, dat de stad volstandig weigerde voldoening te geven voor eene beleediging die de gezant der Vereenigde Staten in Midden-Amerika, de heer Borland, aldaar onlangs ondergaan had.

PARIJS, 12 Augustus.

De regering heeft besloten op nieuw versterkingen naar de Levant te zenden. Men begroot de sterkte van deze troepen op 50,000 man. Het is duidelijk, dat deze maatregel alleen genomen wordt op grond, dat men hier en te Londen geen volkomen vertrouwen in Oostenrijk stelt. Hoewel men voor het uiterlijke met deze Mogendheid op een goeden voet staat, blijft toch vrij algemeen het gevoelen heerschen, dat dit op den duur geen stand zal houden.

— Na medegedeeld te hebben dat Oostenrijk met de verwijdering der Russische troepen uit de Donau-vorstendommem niet voldaan is, maar met de Westersche Mogendheden buitendien waarborgen van Rusland vordert tegen nieuwe verstoringen van Europa's rust, maakt de *Moniteur* twee gewigtige diplomatieke stukken betrekkelijk het Oostersche geschil bekend, namelijk Ruslands antwoord aan Oostenrijk en Pruisen op de aanmaning tot ontruiming der Vorstendommen, en eene door het Fransche gouvernement aan de beide Duitsche Mogendheden gerigtte nota in antwoord op de mededeeling van het eerstgenoemde stuk. In deze nota wordt de bewering van Rusland, dat de verwijdering der Russische troepen uit de Donau-vorstendommen gepaard zou moeten gaan met eene wapenschorsing van de zijde der beide Westersche Mogendheden, onaannemelijk verklaart, met bijvoeging dat Frankrijk en Engeland, als voorwaarden zonder welke zij niet in eene wapenschorsing en vredes-onderhandeling kunnen treden, niet slechts de ontruiming van Moldavie en Wallachye moeten eischen maar verscheiden andere gewigtige punten, als: de opheffing van het Russische beschermheerschap over de beide Donau-vorstendommen en over Servie; de verzekering der vrije scheepvaart op den Donau; de herziening van het in 1840 tusschen Rusland en de Porte gesloten verdrag, inzonderheid ten aanzien der grensbepaling; waarborgen tegen overheersching der Zwarte zee door Rusland.

Deze stukken mededeelende, wijst de *Moniteur* op de gronden die van Ruslands zijde tegen de aanmaning der Duitsche Mogendheden zijn aangevoerd; op de proclamatien der Russische opperbevelhebbers, waarin onlangs nog het voornemen aangekondigd is om de hoofdstad van Wallachye niet of slechts voor een korten tijd te ontruimen; op de nederlagen die de Russische troepen aan den Donau geleden hebben; op de omstandigheden van hunnen aftogt. „Dit alles is van zoodanigen aard — aldus besluit de *Moniteur* — dat Rusland thans niet met voeg de ontruiming der Donau-vorstendommen kan voorstellen als eene inwilliging ten gevalle der Oostenrijksche diplomatie."

— Van de Spaansche grenzen wordt gemeld dat de Koningin-weduwe Christina er geslaagd is te ontvlugten, en de Fransche grenzen heeft bereikt.

MUNCHEN, 10 Augustus.

Zoo even is hier berigt ontvangen van den plotselingen dood des Konings van Saksen. Die Vorst trof het ongeluk, op zijne terugreis van Munchen naar Dresden, dat nabij Brennbüchel zijn rijtuig omviel, en hij van een der schuw geworden paarden een slag ontving die hem het leven kostte.

De overleden Koning, Frederik August, was geboren den 18 Mei 1797 en dus ruim 57 jaren oud.

Aangezien Koning Frederik August kinderloos is overleden, vervalt de Kroon aan zijnen oudsten broeder, Hertog Johan, geboren 12 December 1801, gehuwd met de Hertogin Amelia van Beijeren, geboren 13 November 1801, dochter van wijlen Maximiliaan Joseph, Koning van Beijeren, zuster der tegenwoordige Koningin-weduwe van Saksen, alsmede van de Koningin van Pruisen en van de Aartshertogin Sophia van Oostenrijk.

HAMBURG, 12 Augustus.

In berigten uit Stokholm van den 8sten, wordt melding gemaakt van de aankomst van elf Fransche schepen bij de vloot voor de Alands-eilanden, en van eene heftige kanonnade, welke in de baai van Lumpar zoude hebben plaats gehad en waarbij een zeker aantal houten huizen in brand zouden zijn geschoten.

Uit Dantzig wordt de aankomst gemeld van het stoomschip *Nicolai*, 't welk aldaar de tijding had aangebragt, dat den 8sten 3000 man Fransche troepen bij Bomarsund waren geland, waarbij acht stukken geschut, die de Russen hadden

achtergelaten, in hunne handen waren gevallen, met verder berigt, dat de vloten dien dag bij Ledsund vereenigd waren.

OLDENBURG, 4 Augustus.

Het staatsblad behelst een patent des Groothertogs van den 1 dezer, waarbij bekend gemaakt wordt dat, om een einde te maken aan den sedert lang tusschen de onderscheiden leden van het grafelijke geslacht van Bentinck bestaanden twist over de erfopvolging in de heerlijkheid Kniphausen enz., door den Groothertog overeenkomsten met de strijdende partijen gesloten en door den Landdag goedgekeurd zijn, ten gevolge waarvan de heerlijkheid Kniphausen met het Groot-hertogdom Oldenburg onder de regering des Groothertogs en onder dezelfde staatsregeling wordt vereenigd.

's GRAVENHAGE, 12 Augustus.

Morgen zal Z. M. de Koning zich voor eenige dagen naar het Loo begeven.

— De leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn ter vergadering opgeroepen tegen Woensdag den 23 Augustus aanstaande.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Donderdag zijn de Woensdag aangevangen beraadslagingen voortgezet over het wetsvoorstel tot verhooging van hoofdstuk V der staats-begrooting en van de begrooting van het bijzonder fonds tot voldoening der uitgaven, voortvloeijende uit de kolonisatie van behoeftigen in de kolonien der Maatschappij van Weldadigheid over 1854. Nadat door de heeren: Storm van 's Gravensande, van Goltstein, Mackay, Ter Bruggen Hugenholtz en den minister van binnenlandsche zaken het woord was gevoerd, is het wets-ontwerp, waarvan de drie artikelen, alsmede de beweegredenen zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd werden, met 32 tegen 5 stemmen aangenomen.

De beraadslaging is daarop aangevangen over het wets-ontwerp tot verhooging van hoofdstuk V der staats-begrooting voor 1854 (stichting van een stoomgemaal ter ontlasting van Rhijnlands boezem op den IJssel). Nadat de heer van Bosse over dat voorstel van wet eenige beschouwingen had voorgedragen, heeft de behandeling daarvan niet kunnen voortgezet worden, aangezien van de veertig op de presentie-lijst geteekend hebbende leden, de heeren: Luijben, Westerhoff, Reinders, Ter Bruggen Hugenholtz, Sander en van Hoëvell de vergadering verlaten hadden, en alzoo geen genoegzaam aantal overbleef om de werkzaamheden te kunnen vervolgen.

De op gisteren vastgestelde vergadering van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft niet plaats kunnen hebben, daar het vereischte getal leden niet tegenwoordig was. Nadat de namen der afwezende leden (42) waren opgelezen, en de Voorzitter van de ingekomen stukken kennis had gegeven, is de bijeenkomst tot nadere bijeenroeping gescheiden.

— Heden nacht is de heer Webster uit Engeland in deze hofstad aangekomen, belast, zoo men verzekert, met zeer dringende dépêches voor den Britschen gezant, den heer Abercromby.

AMSTERDAM, 12 Augustus.

De jaarlijksche wedstrijd der Koninklijke Nederlandsche zeil- en roeivereeniging welke heden, als naar gewoonte op het IJ voor deze stad plaats vond, werd met den besten uitslag bekroond. De uitslag van den wedstrijd was o. a. als volgt:

Voor Jagten, Boeijers, enz.; zes inschrijvers; de prijs, bestaande in een kristallen fruitschaal, enz. aangeboden door Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, werd behaald door *Diana*, van den Heer R. baron van Lijnden, te Beetsterzwaag.

Voor Jagten, Boeijers, enz.; negen inschrijvers; de premie, bestaande in een met zilver gemonteerd lucifersdoosje, door de *Zeemeeuw*, van den heer H. Visser, te Workum.

Vracht- en Beurtschepen de Zuiderzee bevarende; zes mededingers; de premie, bestaande in een kristallen drinkglas met zilveren voetstuk, door de *Harmonie*, van A. P. van Veen, te Leeuwarden.

— De jaarlijksche algemeene vergadering van het *Nederlandsch Bijbelgenootschap*, op den 10 dezer in het kerkgebouw der Doopsgezinde gemeente alhier gehouden, werd door haren voorzitter, den hoog-edel gestr. heer mr. S. baron van Heemstra, Commissaris des Konings in de provincie Utrecht, op de gebruikelijke wijze met eene toespraak en gebed geopend.

In het verslag, door den secretaris, mr. B. J. Ploos van Amstel, uitgebragt, werd tevens aan het veertigjarig bestaan van het genootschap herinnerd en met een kort woord op den bloei gewezen, waarin het zich voor het tegenwoordige verheugen mogt. — De afdeelingen verkeerden over het algemeen in een gunstigen staat. Het getal der afgeleverde bijbels en testamenten had het aanzienlijke cijfer van 33,730 exemplaren bereikt.

— Uit het ter jaarlijksche algemeene vergadering van de maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* uitgebragt verslag blijkt onder anderen: De maatschappij bestaat thans uit 13,837 contribuërende en 683 honoraire leden. Uit de rij der afdeelingen zijn teruggetreden de departementen: Echten, Genemuiden, Loosdrecht, Nunspeet en Groningen aan de Saramacca. Daarentegen zijn nieuwe departementen ontstaan te Wijk (prov. Drenthe), opgerigt 21 October 1853, met 10 leden, en te Winterswijk (prov. Gelderland), opgerigt 1 Januarij 1854, met 19 leden, welke afd. in 1850 te niet gegaan, nu met verjongde kracht zich hersteld heeft. Daardoor telt de maatschappij voor het oogenblik 300 departementen.

Over het ontwerpen en zamenstellen van eene *handleiding voor de beoefening der aardrijkskunde*, tot welker uitgave de maatschappij besloten heeft, zijn met desbevoegden onderhandelingen geopend.

Het plan voor de verspreiding van verbeterde kinderprenten ligt gereed om uitgevoerd te worden.

Met de uitgevers van de „*Erve Stichters-Enkhuizer-Almanak*" is het hoofdbestuur overeengekomen, omtrent eenige verbeteringen, als waarvoor dit jaarboekje vatbaar is. Eenige uitbreiding van formaat en andere kleine wijzigingen zijn voor den jaargang 1855 voorbereid.

Ingevolge de aanwijzing van eenige departementen, zijn aan 123 personen eereblijken toegekend voor het bedrijven van edelmoedige daden of loffelijke pogingen.

Desgelijks zijn de verdienstelijke schoolonderwijzers W. Pannenborg, te Dokkum; P. Otjes, te Purmerland, en E. van Amstel, te Arnhem, met de zilveren medaille vereerd geworden, uithoofde van de bijzonder loffelijke wijze, waarop zij zich in hunne veeljarige ambtsbetrekking onderscheiden hebben.

Voor een en ander is aan medailles en premiën te koste gelegd, eene som van bijna duizend gulden.

Dat althans sommige prijsverhandelingen der maatschappij steeds gereeden aftrek vinden, blijkt uit de behoefte aan herdruk, die bijna ieder jaar ten aanzien van een of ander zich doet gevoelen. Laatstelijk was dit wederom het geval met de vroeger bekroonde prijsverhandelingen: de verklaring der Bergrede, de voortreffelijkheid van den mensch, de vaderlandsche geschiedenis van Wester en de geschiedenis van Jozef, door Hulshoff.

Met betrekking tot dit laatste mag het misschien eene merkwaardige bijzonderheid heeten, dat, in een tijdsverloop van naauwelijks anderhalf jaar, van het genoemde werkje niet minder dan 10,000 exempl. door het vaderland verspreid zijn.

Ten behoeve van departementale instellingen, als: bewaarscholen, herhalingscholen, zangscholen, onderwijzers-zangvereenigingen en inrigtingen voor gymnastiek, zijn naar de bestaande regelen subsidiën verleend. De algemeene kas heeft daardoor eene uitgave geleden van ƒ 7581.30.

Ter verdere uitbreiding van het *schoolfonds*, zal er ditmaal ƒ 3000 van de algemeene middelen kunnen worden afgezonderd.

De vergadering heeft drie nieuwe prijsvragen gekozen, luidende:

I. Eene gezondheidsleer in den vorm van een leesboek voor de hoogste klasse der volksscholen en het herhaling-onderwijs.

II. Eene verhandeling, die duidelijk, grondig en naauwkeurig aanwijst: in hoever onze inlandsche handwerkslieden in ontwikkeling achterstaan bij de buitenlandsche uit naburige rijken; welken schadelijken invloed ons vaderland te wachten hebbe van dit kwaad, welke de oorzaken zijn van dit kwaad, en welke middelen moeten worden aangewend, om dien invloed en die oorzaken zooveel mogelijk te stuiten en te voorkomen.

III. Eene populaire beschrijving en verklaring met platen van eenige door nieuwe uitvindingen tot stand gebragte werken, met name van de stoommachiene, den electrieken telegraaf, de gazfabriek, pompwerktuigen en dergelijke.

Bij de behandeling der *bijzondere voorstellen*, wordt daaromtrent besloten:

I. Het hoofdbestuur wordt diligent verklaard, om later een plan voor te dragen tot het meest geschikt gebruik der inmiddels bespaarde gelden van het schoolfonds.

II. Eene commissie zal worden uitgenoodigd om te onderzoeken, welke pogingen er door de maatschappij zouden kunnen worden aangewend tot bevordering van het onderwijs in industrie.

III. Het voorgestelde door het departement Deventer, betreffende het onderwijs in natuur- en scheikunde voor den handwerksstand enz., wordt almede ter overweging aan de zoo even bedoelde commissie aanbevolen.

IV. Het voorstel van het departement Zutphen, om beperking en afschaffing te brengen in de uitgave der werken van de maatschappij, enz., werd bij acclamatie verworpen.

LEIJDEN, 10 Augustus.

Wederom heeft onze stad de eer en het voorregt een telg uit het vorstelijk huis van Oranje binnen hare muren gevestigd te zien. Eergisteren betrok Z. K. H. de Prins van Oranje, vergezeld van HD. gouverneur, jhr. E. A. O. de Casembroot, het huis op het Rapenburg, tot verblijf voor Z. K. H. door Z. M. aangekocht en in gereedheid gebragt.

ARNHEM, 12 Augustus.

De werken voor de verlenging van den Rhijn-spoorweg van hier naar Pruisen naderen met rassche schreden hunne voltooijing. De aardenbaan tusschen het station Arnhem en den IJssel is bijna op de hoogte gebragt en de daarin voorkomende kunstwerken zijn mede nagenoeg voltooid; van goederhand vernemen wij verder, dat al de cilinders of pijlers voor de brug over den IJssel in de beste orde zijn gesteld en men thans druk bezig is met het stellen der ijzeren bovenconstructie van dit belangrijke werk. Het overige gedeelte der baan met de daarin zijnde kunstwerken tusschen den IJssel en de Pruisische grenzen is voltooid. Van de zijde van Pruisen vernemen wij dat aan het gedeelte der lijn tusschen de Nederlandsche grenzen en Oberhausen met kracht gewerkt wordt; dat voor sommige gedeelten van dat traject de aardenbaan reeds is aangelegd en voor het overige de aanbesteding onlangs heeft plaats gehad.

Het laat zich alzoo aanzien, dat deze spoorweglijn van Arnhem naar Oberhausen in het aanstaande voorjaar voor het publiek zal kunnen worden opengesteld.

DOCKUM, 12 Augustus.

Den 8 en 9 dezer had alhier de tweede Algemeene Tentoonstelling van Landbouw en Veeteelt plaats. Het weder, dat, na in de voorgaande week min gunstig geweest te zijn, zich bereids den voorgaanden dag geheel hersteld had, was in den vroegen morgen van den 8sten zoo heerlijk schoon, dat het een ieder moest uitlokken zich naar het op dien dag aangekondigde feest te begeven. Talrijk was dan ook de menigte, die van heinde en verre naar Dockum toestroomde langs de verschillende wegen, waarvan de meesten door zoo schoone gedeelten van ons gewest loopen.

En had men nu reeds op den togt naar de feestplaats genoegen gesmaakt, aangenaam werd men bij het binnentreden der stad, wier toegangen smaakvol met groen, bloemen en vlaggen versierd waren, verrast, door het wapperen uit schier ieder huis der nationale kleuren, want niemand zoude het nu durven betwijfelen dat van de geheele burgerschaar van Dockum ieder als om strijd het zijne wenschte toe te brengen, tot verhooging van de genoegens en de vreugde der bezoekers van deze Tentoonstelling.

Ten tien uur had vervolgens de opening der Tentoonstelling en de algemeene vergadering der Maatschappij op het Stadshuis plaats, met eene door zeer velen, aangehoorde en zeer passende aanspraak van den vice-voorzitter der Maatschappij, die bij afwezigheid van den voorzitter bij deze gelegenheid diens plaats bekleedde. Ongeduldig spoedde elk zich nu naar het Oude Kerkhof, op smaakvolle wijze aan de ingangen versierd, waar de keur uit Frieslands paarden en andere veesoorten, in een woord wat de voortbrengselen der veeteelt in den algemeensten zin met eene uitgelezene verzameling nieuwe of reeds meer bekende werktuigen voor den landbouw, vlassoorten, veld- en tuinvruchten en bloemen, was ten toon gesteld.

Met welgevallen en belangstelling bewoog zich dan ook den ganschen dag eene talrijke menigte bezoekers ginds en herwaarts, dan dit, dan weder dat voorwerp bewonderende, terwijl het verblijf op die plaats nog zeer veraangenaamd werd door de goed uitgevoerde muzijkstukken, die zich van een met vlaggen zeer net versierd en welbezet orkest deden hooren.

Voor de liefhebbers van paarden was er te een ure buiten de Halve Maanspoort de gelegenheid, om zoowel uitmuntende spannen als enkele dier edele dieren te aanschouwen.

Te vier ure had vervolgens het feestmaal plaats in de keurig versierde zaal bij Donker. Hoewel hier en daar aanmerkingen werden gehoord, was men algemeen wel te vreden, zoo over de hoeveelheid als over de hoedanigheid van hetgeen werd opgedischt. Ook de bediening was goed te noemen, want èn bij de beoordeeling van het diner èn bij die der bediening moet men steeds de uitgebreidheid van zoodanige partij in het oog houden en bedenken dat ruim 150 personen aanzaten. Gulle vrolijkheid zat voor bij dit feest en vele der toasten getuigden van de ingenomenheid der gasten met hetzelve. De eerste der dronken door den voorzitter toegebragt aan onzen geëerbiedigden Koning wiens afbeelding de zaal opluisterde, werd met gejuich en driewerf herhaald leve de Koning! beantwoord.

Tot laat in den avond duurde dit gastmaal in de beste orde en harmonie tot ieders genoegen voort, terwijl de boegsprietlooperij die eenen tallooze volksmenigte zoo op als aan weerszijden van het Diep had bijeen gelokt, en die juist voor de ramen der zaal plaats had, menigeen dikwijls stof tot lagchen aanbood. Ook dat volksfeest liep tot ieders genoegen in de beste orde af. Later in den avond uitte de vreugde zich door het geknal van allerlei vuurwerken, die tot diep in den nacht werden ontstoken; terwijl ook het versierde vaartuig, waarop zich een muzijkcorps bevond en dat nu en dan door bengaalsch vuur verlicht door en om de stad voer, velen den avond hielp veraangenamen, tot dat eindelijk de een hier en de ander daar zich in Morpheus armen voor den volgenden dag ging voorbereiden.

De tweede dag, Woensdag den 9den, lokte eene niet minder talrijke volksmenigte uit, om bij het heerlijke weder dat ook toen dit feest begunstigde Dockum als het ware te overvullen.

Ofschoon vee, paarden etc. dien dag reeds vertrokken waren, bezochten vele belangstellenden toen op nieuw de Tentoonstelling, waar de werktuigen, vlas, kaas, boter, vruchten, bloemen, etc. nog te zien waren, terwijl anderen weder de keuring der harddravers, anderen de matinée musicale bij Hansma, bijwoonden. Om half drie had de mededeeling der bekrooningen op het Stadshuis ten aanhoore eener talrijke menigte plaats, waarna elk zich spoedde naar de harddraversbaan, waarop 22 nieuwelingen in het harddraversvak elkander den prijs zouden betwisten. Vele der talrijke ridten wekten de bewondering der liefhebbers op, en algemeen was de ingenomenheid met dit volksfeest. Eindelijk behaalde de heer van der Meulen van Dragten met zijn paard de overwinning, terwijl de heer Gorter van Kootstertille hem met het zijne het laatst den prijs betwistte.

Eene onafzienbare volksmenigte woonde zoowel aan de eene zijde op de landen als aan de andere zijde op met vlaggen overdekte schepen op het Grootdiep deze harddraverij bij.

Een schoon weluitgevoerd concert in de feestzaal bij Donker sloot de reeks der vermaken. Allen die het bijwoonden waren er zeer mede ingenomen, en prezen de heeren musici in het algemeen, zoo wel als de solisten in het bijzonder.

Hiermede was dit feest dan geeindigd, dat, dank zij de goede zorgen der regering en van den burgemeester in het bijzonder, dank zij den ijver der policie en vooral ook dank zij den goeden geest van Dockum's burgerij, in de beste orde, die door niets werd verstoord, afliep, en bij velen gewis nog met genoegen herdacht wordt.

LEEUWARDEN, 14 Augustus.

Naar wij vernemen, is de Engelsche Zee-officier, die zich te Harlingen bevond, in den vroegen ochtend van gisteren, met het schip *de jonge Albert*, zonder eenige lading en alléén met de noodige ballast, uit de haven dier stad naar Engeland vertrokken, nadat vooraf het op den bodem gelegde conservatoir beslag door den arrestant was opgeheven. Dit vertrek moet hebben plaats gegrepen buiten eenige daartoe strekkende order van het Nederlandsche gouvernement. De Kapitein van der Zee is niet mede vertrokken.

— Met genoegen vernemen wij, dat door wijlen mevr. M. W. Crommelin, geboren Brouwer, is gelegateerd aan de Diakonie der Nederduitsche Hervormde Gemeente alhier ƒ 1000, en aan de Stads-Armekamer en het Stads-Weeshuis, ieder ƒ 500.

— Bij Zr. Ms. besluit van den 8 dezer no. 52, is benoemd tot plaatsvervangend kantonregter te Bergum, de heer mr. G. van Suchtelen van de Haere, advocaat te Oenkerk.

— Ten behoeve van de ongelukkige huisgezinnen, die onlangs bij den brand in het St. Jans Klooster bij Vollenhove van have en goed beroofd werden, heeft het Z. M. den Koning behaagd, de aanzienlijke gift van ƒ 600 toe te zenden.

— De minister van marine heeft ter kennis van scheepvarenden gebragt, ten einde zij zich voor schade zouden kunnen hoeden, dat achter den bakenkant van den Noordwal of den westkant van den *Krommenbalg* tusschen Ameland en het

[illegible] de [illegible] ; de [illegible] *[illegible]*, [illegible], in het Z. Z. W. ½ W., twee kisten steen of grove pijn [illegible] bevonden, [illegible] kort geleden door eenig vaartuig aldaar over boord geworpen.

— De minister van binnenl. zaken, in aanmerking nemende, dat het getal leerlingen voor de telegrafie, na het laatst vergelijkend onderzoek benoemd, bij het toenemend telegrafisch verkeer, niet meer toereikend is voor de behoefte, en ter voorziening daarin willende overgaan tot een nader onderzoek, brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat tot opleiding en oefening van telegrafisten voor de dienst van den Rijkstelegraaf, na vergelijkend onderzoek, een aantal van hoogstens zes en twintig leerlingen wordt toegelaten. Voor het vergelijkend onderzoek om als leerling te worden toegelaten, moet men zich vóór of uiterlijk op den 30 November 1854 bij het departement van binnenlandsche zaken hebben aangemeld met een op zegel geschreven adres, bevattende de naauwkeurige opgave van naam, voornamen en woonplaats.

— De officier van justitie te Amsterdam vestigt de aandacht zijner ambtgenooten en van de policie op de hem geblekene omstandigheid, dat dezer dagen bij verscheidene personen op verschillende plaatsen van ons Rijk over de post brieven bezorgd zijn, inhoudende prospectussen van eene Badensche spoorbaan-leeningloterij, onderteekend Stirn en Greim, bankiers te Frankfort a/m. Dat de verspreiders dier brieven zich zelven bewust zijn eene *ongeoorloofde* daad te doen, mag daaruit worden afgeleid, dat b. v. de brieven, naar Groningen verzonden, het postmerk Amsterdam dragen, terwijl brieven, voor ingezetenen van Amsterdam bestemd, het postmerk Haarlem of Leijden voeren. Die brieven zijn *ongefrankeerd*.

— Het *Staatsblad* no. 100 bevat de wet van den 28 Junij ll., tot regeling van het Armbestuur; — no. 102 de wet van den 29 Junij ll., houdende eenige veranderingen in de straffen op misdrijven gesteld — en no. 103 de wet van dien zelfden datum, houdende uitbreiding van de regtsmagt der Kantonregters in strafzaken.

— In de *Staats-Courant* leest men:

Neutrale koopvaardijschepen, welke ladingen in hebben, ter goedertrouw gekocht en aan boord geleverd vóór den dag van het aanvangen der blokkade van Archangel (1 Augustus) zullen, op vertoon van bewijs van dien, vergunning erlangen om te vertrekken, doch, vermits elk schip uit eene geblokkeerde haven komende, prima facie, in de termen valt van genomen te worden, zullen alle zoodanige schepen door de blokkerende scheepsmagt worden aangehouden en gevoerd naar het digtstbij gelegene hof van admiraliteit ter beoordeeling, en ze zullen niet worden vrij gegeven, tenzij er bewijs worde geleverd, dat de lading geheel aan boord is genomen vóór den aanvang der blokkade.

HIJLAARD, den 9 Augustus. Jongstl. Donderdag is alhier door de Floreenpligtigen tot herder en leeraar dezer gemeente benoemd en daarop door den kerkeraad beroepen, de weleerw. zeergel. heer A. van Griethuijsen H. fil., predikant te Gaast en Ferwoude.

MEPPEL, 9 Augustus. Uit het vroeger vermeldde zestal van predikanten, is heden avond door den kerkeraad der Chr. Afgesch. gemeente alhier, gemaakt het volgende drietal: DD. Dorscher, te Bunschoten; de Waal, te Neuzen, en Breitsma te Heerenveen.

— Door den Kerkeraad der Hervormde gemeente te Oosterbeek, (cl. Arnhem) is het volgende twaalftal van predikanten gemaakt: DD. Beman Brouwer, te Ede; van Rijn, te Elst; Köningsfeld, te Rhede; Knap, te Oud-Alblas; Felix, te Heeg; Bruins, te Leusden; Wijland, te Hees en Neerbosch; Molenaar, te Scheveningen; van Tol, te Zevenhoven; Kraaijenbelt, te Overschie; Berns, te Spankeren; Naaff, te Herwijnen. — Zestal: Ds. Beman Brouwer, van Rijn, Köningsfeld, Bruins, Felix, Knap. — Drietal: Ds. Beman Brouwer, van Rijn, Knap, de laatste met het lot tegen Ds. Köningsfeld. — En is uit dit drietal beroepen: Ds. Beman Brouwer, pred. te Ede.

— Te Berkel en Rodenrijs (cl. Rotterdam) is de volgende nominatie van predikanten geformeerd: DD. T. E. Heinecken, te Burum en Munnekenzijl; C. J. C. Venema, te Warns en Scharl; D. Cannegieter, te Tzum; J. G. Blauw, te Noorden; B. Cloos, te Holysloot en Uitdam; C. A. Kam, te Oost en West-Souburg; H. G. G. Schijvliet, te Bennekom; H. W. Witteveen, te Ermelo; C. J. Kraft, te Veenendaal; J. P. Hattink, te Oude en Nieuwe Wetering; H. T. Westerouwen van Meeteren, te Zegveld; J. Koningsberger, te Hedel; G. L. Talma, te Scherpenzeel; J. J. Knap, te Oud-Alblas; J. W. Felix, te Opheusden; W. van den Bijtel, te Voorthuizen.

Hiervan de acht eersten op het achttal geplaatst zijnde, werden op het viertal gebragt: DD. T. E. Heinecken, C. J. C. Venema, J. G. Blaauw en D. Cannegieter, en daaruit beroepen: Ds. T. E. Heinecken, pred. te Burum en Munnekenzijl.

De belanghebbenden worden door deze verwittigd, dat de **Herfstcursus** der *Latijnsche Scholen* te *Sneek* den 21 Augustus e. k. geopend zal worden. Wie tot het onderwijs op deze bloeijende inrigting wenschen te worden toegelaten, worden verzocht zich tot het daarvoor gevorderde examen aan te melden vóór of op den 18 Augustus bevorens bij den Ondergeteekende S. F. VAN HASSELT.
Lid en Secretaris van het Collegie van Curatoren.

NIEUWE LEERCURSUS.

Den 21 dezer **heropening** van het Instituut te Joure. Notificatie van
J. NIEUWVEEN Rz.

⁂ Getrouwd:
Neuenkirchen bij Bielefeld, den 1 Augustus 1854.
C. G. TH. SCHRAKAMP, en
G. STADLER.
Eenige kennisgeving.

⁂ Getrouwd:
Amsterdam, 10 Augustus 1854.
B. MOGGE POUS, en
J. F. FELGINES, van *Leeuwarden.*
Algemeene kennisgeving.

⁂ Getrouwd:
Leeuwarden, den 14 Augustus 1854.
G. NOTEBOOM, van *Emden*, en
J. SPOELSTRA.
Geheel eenige kennisgeving aan Familie en Vrienden buiten Leeuwarden wonende.

⁂ Mijne geliefde Echtgenoote M. P. VISSER LONNEMAN, beviel heden voorspoedig van eene DOCHTER.
Alkmaar, 5 Augustus 1854. CORNS. JOHS. DE LANGE.
Eenige kennisgeving.

⁂ Heden beviel mijne geliefde Echtgenoote A. ZIJLSTRA, van eene welgeschapene DOCHTER.
Arum, 6 Augustus 1854. S. POSTHUMA.

⁂ Heden beviel van eene DOCHTER TRIJNTJE GEERTS, geliefde Echtgenoote van
Joure, 11 Augustus 1854. S. TACONIS Kz.

⁂ Na langdurig en smartvol, doch kalm en geduldig lijden, overleed in den vroegen morgen van heden, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot JIKKE COOTSTRA, in den ouderdom van ruim 43 jaren, waarvan wij 23 jaren door een liefdevollen en genoegelijken echt verbonden mogten zijn. — Acht panden onzer liefde, waaronder nog die het groote verlies van hunne dierbare zorgdragende Moeder niet kunnen beseffen, staren met mij die onvergetelijke, in de hoop des eeuwigen levens ontslapene, na.

Op verlangen der Overledene, zullen door de Kinderen geene uiterlijke rouwteekenen worden aangenomen.
Leeuwarden, den 10 Augustus 1854. WM. GERBERS.
Eenige kennisgeving.

⁂ Heden overleed na eene ongesteldheid van weinige dagen mijn geliefde Echtgenoot de Wel Eerw. Zeer Gel. Heer BERNARDUS ANNES BRANDSMA, sedert 1797 tot 1840 Predikant te Wijnjeterp en Duurswoud, en laatst als emeritus hier woonachtig, hij ontsliep zacht en kalm in den ouderdom van [illegible], en na eene gelukkige echtvereeniging van ruim 48 jaren.
[illegible] voor zijn langdurig bezit wensch ik met mijne kinderen en behuwd[illegible] Gode eerbiedig te zwijgen, hopende den afgestorvene eenmaal in de ge[illegible] Heerlijkheid te mogen wedervinden.
[illegible] 1854.
F. FABER.
Wed. B. A. BRANDSMA.

⁂ Heden ontving ik de treurige tijding dat mijn beminde Zoon MINNO GOSLINGS KESLER, 2de Stuurman aan boord van het Barkschip Cuba, in den ouderdom van 26 jaren en 8 maanden te Suriname is overleden.
Brummen, den 8 Augustus 1854. Wed. C. H. DE JONGH,
Eenige kennisgeving. eerder Wed. J. A. KESLER.

⁂ Tot mijne en mijner Kinderen diepe droefheid overleed heden morgen mijne geliefde Echtgenoote JANTJE PIETERS VAN DER MEER, in den ouderdom van bijna 56 jaren.
Leeuwarden, den 11 Augustus 1854. A. OTTEMA.
Eenige kennisgeving.

⁂ Heden overleed ons jongste Kind NANTJE, in den ouderdom van 16 maanden en 6 dagen.
Burum, den 11 Augustus 1854.
J. H. WIERINGA.
J. WIERINGA — ELLENS.

⁂ Heden morgen omstreeks 7 uren overleed alhier onze veel geliefde Moeder Mejufvrouw AGATHA ANTONIA SIJBRANDS, Weduwe den Heer ALBERTUS VAN GRUISEN, in den ouderdom van ruim 66 jaren.
Leeuwarden, den 12 Augustus 1854.
P. C. A. VAN GRUISEN.
V. Ph. J. VAN GRUISEN,
mede namens de overige Zuster en Broeders.

⁂ Het behaagde den vrijmachtigen God heden nacht ten 2 uur mijn geliefde Echtgenoot en voor mijne tien Kinderen zorgdragende Vader, na eene lang uitteerende ziekte van ons weg te nemen, in den ouderdom van 44 jaren en 4 maanden. Hoewel diep bedroefd blijft voor ons het allergrootste voorregt over, dat zijn leven Christus was, en zijn sterven gewin, daar hij als arm verloren zondaar het levend en zaligend geloof door Christus aangebragte geregtigheid uit genade deelachtig was, hetwelk allen die hem in de laatste dagen zijns levens bezochten kunnen getuigen.
Woudsend, 12 Augustus 1854.
RIEMKE A. KNOSSEN,
Wed. W. W. POT.
Strekkende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 8 tot en met den 14 Augustus 1854 aangegeven: 16 Geboren, 11 Overleden, Gehuwd 3 paren.

Opgave der prijzen en aanvoer van *BOTER* en *KAAS*, den 11 Augustus 1854, aan de Stadswaag te Leeuwarden.

PRIJZEN:	AANVOER:
BOTER: *f* 40.	1258 $\frac{1}{4}$ 265 $\frac{1}{8}$ 104 $\frac{1}{16}$ vaten.
KAAS: „ 22.25. à *f* 27.25.	13436 Ned. ponden.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Amsterdam, 12 Augustus 1854.

Nederland.			
Werk. Schuld.	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$60\frac{3}{8}$ $60\frac{9}{16}$ $60\frac{1}{2}$	
Dito dito . .	3 „	$72\frac{1}{2}$ 73 $72\frac{5}{8}$	
„ „ . .	4 „	$90\frac{1}{8}$ $90\frac{1}{4}$ $90\frac{1}{4}$	
Amort.-Synd.	$3\frac{1}{2}$ „		
Handel-Maats.	$4\frac{1}{2}$ „		
Frankrijk.			
Obligatiën . . .	3 pCt.		
Rusland.			
Ob. bij *H.* $\frac{1798}{1816}$	5 pCt.	$101\frac{3}{8}$	
Dito dito $\frac{1828}{1829}$	5 „	$100\frac{1}{8}$ $100\frac{3}{4}$ $100\frac{3}{4}$	
Dito bij dito. .	4 „		
Dito.	$4\frac{1}{2}$ „	$85\frac{1}{4}$ $85\frac{1}{8}$ $85\frac{1}{8}$	

Spanje.		
Obligatiën . . .	1 pCt.	$18\frac{9}{16}$ $18\frac{3}{4}$ $18\frac{9}{16}$
„ . . .	3 „	$39\frac{1}{8}$ $39\frac{3}{4}$ $39\frac{1}{2}$
„ Binnenl. à 6/m.	3 „	$33\frac{13}{16}$ $34\frac{1}{4}$ $33\frac{13}{16}$
Coupons Bewijzen . . .		$4\frac{3}{4}$ $4\frac{7}{8}$ $4\frac{13}{16}$
Portugal.		
Te Londen . .	3 pCt.	$36\frac{11}{16}$ $36\frac{7}{8}$ $36\frac{11}{16}$
„	Uitg.	
Oostenrijk.		
Metaliek . . .	5 pCt.	$65\frac{3}{4}$ $66\frac{3}{8}$
„ 1852 .	5 „	
„ (nieuwe)	$2\frac{1}{2}$ „	$33\frac{5}{8}$ $33\frac{13}{16}$
„ „ $\frac{1851}{1852}$	$2\frac{1}{2}$ „	$33\frac{3}{8}$ $33\frac{13}{16}$
„ „ Amst.	5 „	$76\frac{1}{2}$ $76\frac{3}{4}$

Mexic. $23\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$; Dito Onbep. $23\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$; Grenada Uitg. $6\frac{1}{16}$, $\frac{1}{2}$; Venez. 4 pCt. $24\frac{1}{2}$.

Zondag 13 *Augustus.*

Integralen $60\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$. Spaansche 1 pCts. $18\frac{5}{8}$, $\frac{11}{16}$. Binnenl. 3 pCts. $33\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$. Buitenl. 3 pCts. $39\frac{5}{8}$. Coup. Bewijzen $4\frac{7}{8}$. Portug. 3 pCts. $36\frac{7}{8}$. Metal. 5 pCts. $66\frac{1}{2}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$. Dito $2\frac{1}{2}$ pCt. 34. Dito 1854 5 pCts. $76\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$.

Prijzen der Buitenlandsche Coupons en Uitgelote Obligatiën.

Metaliek *f* 23.95 à $97\frac{1}{4}$. Div. in L st. *f* 11.65. Engelsche Russen *f* 11.65. Fransche *f* $55\frac{1}{2}$. Belgische *f* $55\frac{1}{2}$. Pruissische *f* $35\frac{1}{4}$. Hamb. Russen *f* $32\frac{1}{4}$. Russen in Zilv. R. *f* $35\frac{1}{4}$. Papieren R. $10\frac{1}{16}$. Poolsche in fl. *f* $26\frac{3}{4}$. Napelsche *f* 25.30. Spaans. *f* 2.25.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WESTSTELLINGWERF, convoceren, ten verzoeke van Heeren Kerkvoogden, de Hervormde Floreenpligtigen van den dorpe Nijlamer, op Donderdag den 17 Augustus 1854, voormiddags elf uur, in het Schoolgebouw aldaar, ten einde:
1. De Kerkvoogdijrekening op te nemen en bij welbevinden goed te keuren.
2. Kerkvoogden te benoemen; en
3. Die onderwerpen te behandelen, welke verder zullen worden ter tafel gebragt.

Wolvega, den 8 Augustus 1854.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. SICKENGA, *L. B.*
METZLAR, *Secretaris.*

HET PLAATSELIJK BESTUUR VAN HEMELUMER OLDEPHAERT EN NOORDWOLDE, brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden, dat het kohier van additionele Centen tot bestrijding der kosten van Slatting der *Koudumervaart*, van af de Zwartewoude tot de Kruissloot, zoo mede van die wegens de zuivering en opklaring der *Vincke*, *Knakker*, *Zijlroede*, *Monckesloot*, *Gaastsloot* en *Molkwerumervaart* is opgemaakt, en voor onderhoudpligtigen dier Vaarten (welke zijn de eigenaren van de gebouwde en ongebouwde eigendommen dezer Gemeente) gedurende veertien dagen, in te gaan den 14 Augustus e. k. ter Secretarie dezer Gemeente ter inzage is nedergelegd en dat ieder welke vermeenen mogt, bezwaren tegen zijnen aanslag te moeten inbrengen, dezelve schriftelijk behooren in te dienen aan het Plaatselijk Bestuur voornoemd, binnen veertien dagen na den laatsten dag, van de ter visie ligging van het Kohier.

Koudum, den 7 Augustus 1854.
Het Plaatselijk Bestuur voornoemd,
K. TJEBBES, *Burgemeester.*
T. PLANTENGA, *Secretaris.*

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN TIETJERKSTERADEEL, maken bij deze bekend, dat de passage over de thans gelegde nieuwe **Klapbrug**, over de Vaart te Tietjerk, is **OPENGESTELD.**

Bergum, den 12 Augustus 1854.
Burgemeester en Wethouders voormeld,
H. B. v. SMINIA.
De Secretaris,
Mr. A. FERF.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BARRADEEL, convoceren de Floreenpligtigen van den dorpe *Wijnaldum*, tegen Saturdag den 26 dezer, 's voormiddags ten elf ure, in de Kerk aldaar, ten einde te stemmen een FLOREEN-ONTVANGER voor dien dorpe, in de plaats van *A. Steegstra*, overleden.

Sexbierum, den 12 Augustus 1854.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
E. MANGER CATS, *Burgem.*
E. J. ALTA, *Secretaris.*

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN UTINGERADEEL, roepen bij dezen op, de stemgeregtigde Hervormde Floreenpligtigen van onderstaande dorpen, om in hunne Kerken te verschijnen, als die van:
Oldeboorn, op Vrijdag 25 Augustus 1854, voormiddags 11 uur.
Terkaple, op Zaturdag 26 Augustus 1854, voormiddags 10 ure.
Terhorne, op denzelfden dag, des namiddags ten 1 ure.
Akkrum, op Maandag 28 Augustus 1854, voormiddags 11 ure.

Ten einde: 1. op te nemen de Rekening van de Kerkvoogdij-administratie, dienst 1853; 2. vast te stellen de Begrooting voor 1855; 3. voor de op 1 Januarij 1855 aftredende Kerkvoogden nieuwe te benoemen, en 4. over zoodanige voorstellen te handelen en te besluiten welke alsdan ter tafel zullen kunnen worden gebragt.

Oldeboorn, 12 Augustus 1854.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
W. H. LIJCKLAMA à NIJEHOLT.
De Secretaris,
J. H. NOORDBEEK.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HASKERLAND,
Brengen mits deze, ter kennis van de belanghebbende Eigenaars en Verveeners, dat het door de Staten dezer Provincie, bij besluit van 20 Julij 1854, ('s morgens) no. 4, vastgestelde plan van bepoldering der gronden, gelegen binnen den Veenkring, als boven vastgesteld bij besluit van 5 Augustus 1852, no. 6, en bevattende het voormalig 1ste Veendistrict en eenige aangrenzende Landen in de gemeente *Haskerland*, ter Secretarie der genoemde Gemeente ter inzage zal liggen gedurende den tijd van *veertien dagen*, te rekenen van *Dingsdag den 15 Augustus* 1854 tot *Dingsdag den* 29 *Augustus* 1854, — uitgezonderd de Zondagen — *des voormiddags van 9—12 ure*, en *des namiddags van 2—5 ure*.

Joure, den 14 Augustus 1854.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
G. W. C. D. THOE SCHWARTZENBERG EN HOHENLANSBERG.
De Secretaris,
W. B. VAN DER VEEN.

Ondergeteekenden, GECOMMITTEERDEN van den *Westerpolder onder Dronrijp*, roepen op alle Ingelanden van bovengenoemden Polder, om te compareren op Zaturdag den 19 Augustus e. k., des namiddags te 3 uur, bij W. Veenstra, op Halfweg onder Sweins, ten einde:

a. Te aanhooren Rekening en Verantwoording van den Boekhouder.
b. Te benoemen eenen nieuwen GECOMMITTEERDE, en
c. Te besluiten op zoodanige voorstellen als dan ter tafel zullen worden gebragt.

Gecommitteerden voornoemd,
S. E. POELSTRA.
R. R. STEENSMA.

Verkooping bij afbraak.

De Notaris J. C. MANN, te Workum, zal, in het openbaar, tegen strijk- en verhooggeld, bij afbraak presenteren te verkoopen:

1. Eene welbetimmerde en onderhoudene BOEREN HUIZINGE en SCHUUR c.a. zeer geschikt tot vervoer, staande aan het Vaarwater bij den Oude Dijk, onmiddelijk te Workum, gekwoteerd wijk G, no. 82, — en
2. Een STOOKHOK of BERGPLAATS aldaar, zijnde te Workum, kadastraal beide bekend onder sectie A, no. 1163, als HUIS en ERF, met 13 roede 50 el, eigen aan- en gebruikt wordende door J. Slot, dadelijk na de finale toewijzing te aanvaarden, en zulks onder voorbehoud van zamenvoeging in twee perceelen. — Waarvan de veiling zal geschieden op Vrijdag 18 Augustus 1854, en de finale toewijzing den 25 dier maand, telkens namiddags 4 uur, bij Ketelaar, aan de Zeesluis te Workum, zijnde de Conditien ten Kantore van gemelden Notaris te vernemen.

NIEUWE PLANKEN, ELLENS, LATTEN, PLOEG ENZ.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, te Leeuwarden, zal, op Vrijdag den 18 Augustus 1854, des voormiddags 10 uur, bij R. J. Niemendal aldaar, verkoopen: Eene groote partij nieuwe PLANKEN van differente lengte, dikte en breedte, waarbij eene partij DANTZIGER, zeer geschikt tot Schoeihout, Brugdekken en Kruiplanken; voorts eene partij ELLENS, LATTEN en een groote PLOEG.

Te huur

bij geslotene briefjes, voor den tijd van *zeven* jaren, ingaande St. Petri en Mei 1855: Eene uitmuntende vruchtbare **ZATHE en LANDEN,** met prompte HUIZINGE, SCHUUR, HOVINGE en PLANTAGIE, cum annexis, staande en gelegen te Goëngamieden, onder Goënga, thans bij *W. R. Westra* in gebruik. De briefjes moeten uiterlijk op den 1 September e.k. *franco* worden ingeleverd, bij den eigenaar H. B. ZIJLSTRA onder voormeld dorp Goënga, terwijl de voorwaarden van verhuring ter lezing liggen bij *J. R. v. d. Plaats*, Kastelein in het Nieuwe Tolhuis aldaar.

Een rojale INTREK **TE HUUR**, met vrijen OPGANG, en dadelijk te aanvaarden. Te bevragen bij P. WIJBRANDI, te Leeuwarden.

TE KOOP: Ongeveer 250 last HARDE WRAK **(of puin)**, zeer geschikt aan het water. Te bevragen bij T. J. HEPKEMA, te Oudeschoot of bij A. PIETERSON, te Leeuwarden.

De Ondergeteekende berigt bij deze aan zijne geëerde Stad- en Landgenooten, dat hij zich alhier heeft gevestigd als **APOTHECAR** en **DROGIST,** en daarbij tevens den handel in VERFWAREN, LAKKEN en VERNISSEN uitoefent, zich beleefdelijk voor een en ander in de gunst en recommandatie aanbevelende.

Leeuwarden, 14 Augustus 1854.
M. B. HOOGMEI,
bij de Amelandspijp, letter A, no. 256.

VARKENS-PESTILENTIE.

Om de ziekte der Zwijnen te voorkomen, neme men het krachtige, en voor de beesten niet onaangename middel van den Ondergeteekende, à 75 Cents voor elk dier berekend, te baat; terwijl het den zieken gegeven, de genezing bevordert, als de kwaal namentlijk niet reeds eene te hoogen graad heeft bereikt. Een berigt omtrent het gebruik vóór en in de ongesteldheid zelve is er bijgevoegd. — Ook debiteert hij met uitmuntend gevolg

Dr. ROCHE'S KINKHOESTMIDDEL,

à *f* 1 het fleschje. — Dit heilzaam menicament *alleen* voor uitwendig gebruik geschikt, bewijst zeer groote diensten, niet alleen in bovenstaande ziekte, maar ook in vele andere borstkwalen brengt hetzelve groote verlichting aan.

LEVERTRAAN VOOR DAMES,

de halve flesch voor *f* 1. De verandering die de beste levertraan èn in kleur èn in smaak door eene kleine kunstbewerking heeft ondergaan, is van zoo groot belang, dat dezelve zonder *tegenzin* kan worden gebruikt; ook is het geneeskrachtig vermogen daardoor in geenen deele verminderd; terwijl hij op de verzonden proeven, de goedkeuring van H H. Medici heeft mogen erlangen.

J. C. H. VAN HARINXMA,
Apotheker **op de Nieuweburen** *te Leeuwarden.*

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn een voortreffelijk middel voor leverziekte en gebrek aan eetlust.

De heer Bostock, droogist te Ashton-under-Lyne, verklaart dat een zijner vrienden eene bewonderenswaardige genezing heeft verkregen, door het gebruik der pillen van Holloway. Sedert verscheidene maanden leed hij aan hevige pijnen in de maag, borst en lever, welke hem geheel verhinderden, zijne beroepspligten te vervullen. Hij raadpleegde eenige der beste geneesheeren in de omstreken, doch bleef steeds in denzelfden toestand. Eindelijk gebruikte hij de pillen van Holloway, waarna hij spoedig verligting gevoelde, en vervolgens geheel herstelde.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
DOOSJES PILLEN van *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50.
POTJES ZALF „ - 0.80, - 1.85, - 3, - 7.05, - 13.85, - 20.50.

Zijn op *franco aanvrage, à contant*, te bekomen: aan het Hoofddépôt bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden; Mej. de Wed. H. A. BINKSMA, te Harlingen; P. T. POTMA, te Sneek; S. G. SWART, te Gorredijk; S. VISSER, te Lemmer; S. S. OOSTERBAAN, te Bolsward; alsmede te Londen, Holloway's Etablissement, Strand 244.

EERSTE KWALITEIT GECONFIJTE GEMBER

in Potten, Blank en Malsch, versch aangevoerd, in originele Verpakking, is in onderstaande Dépôts te verkrijgen.

Het is thans de tijd dat veel verkoelende Vruchten gegeten worden; wij zijn daarom zoo vrij de Consumenten opmerkzaam te maken, dat een stukje Gember onmiddelijk na het eten der Vruchten gebruikt zeer weldadig op de Maag werkt en verkoeling verhindert.

Amsterdam, Verkoophuis; Assen, H. P. A. v. Gorcum; Leeuwarden, J. J. v. Haagen; Meppel, J. M. Barth, en in de bekende Dépôts in de andere steden.

De Ondergeteekende neemt de vrijheid door deze ... **APOTHEEK** provisioneel door den Heer ... ker, alhier, zal worden gecontinueerd. Zij beveelt zich bij haar ... vrienden aan in hetzelfde vertrouwen haren overledene Echtgenoot ... schoots geschonken.

Harlingen, 15 Augustus 1854.
Wed. N. VAN ...

STOOMVAART VAN HARLINGEN NAAR HULL.

Het Nederlandsch ijzeren **STOOMSCHIP** ***Minister Thorbecke,*** kapt. B. NE... vertrekt van **HARLINGEN** naar **HULL** op **Zaturdag den 19** ... e. k.

Adres voor Passagiers, Goederen en Vee bij de Agenten
Harlingen, 14 Augustus 1854.
I. & S. WI...

VON CARNAP, EBERTS & Co.
ROTTERDAM-LIVERPOOL.

Door het Engelsch Gouvernement gepatenteerd voor de bevordering van Passagiers naar **AMERIKA en AUSTRALIE,** nemen hiermede de vrijheid zich aan te bevelen om, tot de billijkst mogelijke prijzen, accoorden te sluiten, naar NEW-YORK, BOSTON, PHILADELPHIA, BALTIMORE, NEW-ORLEANS, QUEBEC, MELBOURNE, SYDNEY, PORT-PHILIP.

Nadere Informatien zijn op aanvraag aan het Bureau te *Rotterdam*, ten ... digste te bekomen. Werkzame **AGENTEN** kunnen op *franco* aanvraag, ge... worden

HARDDRAVERIJ TE BALK.

Met toestemming van het Edel Achtbare Bestuur, gedenken de Kasteleins en eenige Liefhebbers te Balk, op Maandag den 21 Augustus 1854, te laten Verharddraven door Paarden die geen Stadsprijs of Premie hoegenaamd hebben gewonnen en tot genoegen der Keurmeesters zijn, minstens 6 Paarden:

Een extra zware ZILVEREN TABAKSPOT en DITO KOMFOOR.

De aangifte des morgens 11 uur bij DOOPER in de Roskam en de Draverij ten 2 ure.

Op WOENSDAG daaraanvolgende

eene HARDDRAVERIJ met Paard en Chais:
Een net fraai met BERLIJN ZILVER gemonteerd CHAISGEREID en HOOFDSTEL,

door Paarden die onder den Man niets hebben gewonnen en tot genoegen der Keurmeesters zijn. De aangifte bij EIBERT HOEKSTRA om 11 uur en te beginnen precies om 3 uur.

HARDDRAVERIJ.

Met toestemming van het Edel Achtb. Bestuur van het Bildt, gedenken de Kastelein A. SALVERDA en eenige Liefhebbers te Lieve Vrouwen-Parochie, op Maandag den 21 Augustus e. k. te laten Verharddraven en vrij te vereeren:

Een nader te bepalen PRIJS,

door Paarden die geen Prijs of Premie hebben gewonnen (uitgezonderd als driejarige) en ten genoegen van Keurmeesters zijn.

Aangifte der Paarden precies 's namiddags precies te één uur. Draverij ten twee uur.

HARDDRAVERIJ TE BOLSWARD,
op MAANDAG den 28 Augustus 1854,

om: ***Een fraaije ZILVEREN TAFEL-TABAKSPOT, DITO KOMFOOR en TAFELSCHEL,***

door Paarden (minstens een *zes*tal aangeboden wordende) die niet meer dan twee Prijzen gewonnen hebben, uitgezonderd 3-jarige, en tot genoegen van Keurmeesters zijn.

Aangifte 's middags ten 12 ure, ten huize van S. F. HIEMSTRA, in het Logement het Rood Hert. Keuring ten 1 ure en aanvang der Draverij 's namiddags ten 2½ ure.

In eene KRUIDENIERS-AFFAIRE te *Leeuwarden* vraagt men **een ervaren WINKEL-BEDIENDE,** van de Protestantsche Godsdienst en voorzien van goede getuigschriften. — Nadere informatien in persoon of met *franco* brieven bij A. VAN ZUIJLEN, te *Leeuwarden*.

In de
APOTHEEK EN DROOGISTWINKEL

van F. PLANTENGA te Leeuwarden, wordt met November e. k. of eerder, gevraagd een LEERLING, of iemand die reeds eenigen tijd in eene Apotheek is werkzaam geweest.

Er wordt gevraagd, om *ten spoedigsten* in dienst te treden, op een OLIEMOLEN, een' TWEEDEN KNECHT, zijn werk goed verstaande, en bewijzen van goed gedrag en bekwaamheid kunnende toonen; — ook kan een STOKER, goed met de Machine kunnende omgaan, dadelijk werk bekomen; adres onder letters L. B, bij A. SCHAAFSMA, te Dockum.

Een of twee VERWERSKNECHTEN, kunnen dadelijk werk bekomen bij J. BAKKER, Mr. Verwer te Tirns.

Een BAKKERSKNECHT kan dadelijk geplaatst worden bij E. G. KIJLSTRA, Bakker te Dragten.

H. A. M. ROELANTS, te Schiedam, heeft verzonden:

ALAMONTADE,
DE GALEISLAAF,
DOOR
HEINRICH ZSCHOKKE.

Naar het Hoogduitsch door Dr. J. O. JOSSET.
Tweede Druk.

VOLKS-UITGAVE.

in één deel (ingenaaid) kompleet *f* 1.30; gebonden in keurig linnen band is de

PRIJS *f* 1.50.

DE ALAMONTADE van den grooten ZSCHOKKE, is in ons vaderland te gunstig bekend om eenige aanbeveling daarvan hierbij te voegen. Ten einde tot ... *algemeene* verspreiding mede te werken, is de uitgever tot deze ***zeer goedkoope uitgave*** besloten, terwijl hij de hoop voedt, dat een groot debiet, hem in ... verwachtingen niet te leur zal stellen.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.

BESLUIT van den 21 Julij 1854, betreffende eene onteigening ten algemeenen nutte van perceelen in de gemeente Opsterland en Ængwirden. (*Staatsblad* No. 107.)

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 19 Junij 1854, no. 209, 3de afdeeling *A*, strekkende om ten algemeenen nutte in het publiek belang van den polder van het 6de en 7de veendistrict in de gemeenten *Opsterland* en *Ængwirden* te doen onteigenen eenige perceelen gelegen in die gemeenten, welker bezit tot den aanleg van eenige gedeelten des omringdijks van dat waterschap wordt vereischt;

Gelet op art. 62 van de wet van den 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* no. 125);

Gezien de processen-verbaal van de Commissie uit de Gedeputeerde Staten van *Friesland*, die met den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 2de district, met de hoofden van de Gemeente-Besturen van *Opsterland* en *Ængwirden*, en den voorzitter van het bestuur des voornoemden polders, ingevolge art. 63 in verband met art. 10 dier wet, op den 4den Maart 1854 is vereenigd geweest te *Gersloot*, gemeente *Ængwirden*, en te *Gorredijk*, gemeente *Opsterland*, ten einde de bezwaren der belanghebbenden tegen de rigting van den te maken dijk te vernemen, nadat aan de bepalingen van artt. 11 en 12 en van de 2de zinsnede van art. 13 dier wet was voldaan;

Den Raad van State gehoord (advies van den 10 Julij 1854, no. 2);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 18 Julij 1854, no. 148, 3de afdeeling *A*,

Hebben besloten en besluiten:

Tot den aanleg van eenige gedeelten des omringdijks van den polder van het 6de en 7de veendistrict in de gemeenten *Opsterland* en *Ængwirden*, zullen ten algemeenen nutte in het publiek belang en ten name van dat waterschap worden onteigend, de hierna vermelde gronden en andere eigendommen, alle aangeduid op de plans van het werk, welke met de kaarten en grondteekeningen ter voldoening aan art. 64 in verband met art. 12 der wet, ter inzage van een ieder hebben gelegen, als:

1°. in de gemeente *Opsterland:*

a. in de kadastrale gemeente *Gorredijk:*

Te onteigene grootte. B.	R.	E.	Van het perceel bij het kadaster bekend. als:	Groot. B.	R.	E.	onder nummer.	der sectie.	ten name van:
„	13	40	weiland	1	3	80	566	B	R. baron van Lijnden.
„	1	32	watermolen	„	1	32	565	B	R. baron van Lijnden.
„	9	50	bouwland	„	80	60	564	B	R. baron van Lijnden.
„	1	60	bouwland	„	44	10	563	B	R. baron van Lijnden.
„	4	80	bouwland	„	4	80	562	B	R. baron van Lijnden.
„	9	30	bouwland	„	68	10	561	B	R. baron van Lijnden.
„	10	70	weiland	„	77	10	548	B	P. J. van der Sluis.
„	7	20	weiland	„	61	10	547	B	P. J. van der Sluis.
„	7	„	weiland	1	10	80	546	B	P. J. van der Sluis.
„	10	30	weiland	1	39	40	545	B	P. J. van der Sluis.
„	„	80	weiland	„	31	90	544	B	P. J. van der Sluis.
„	3	10	weiland	„	19	50	525	B	P. J. van der Sluis.
„	13	30	weiland	„	13	30	524	B	P. J. van der Sluis.
„	5	90	weiland	„	45	70	523	B	P. J. van der Sluis.
„	6	70	weiland	„	49	80	521	B	P. J. van der Sluis.
„	1	50	bouwland	„	93	10	520	B	J. L. Zwanenburg.
„	11	30	weiland	1	35	„	519	B	M. L. Zwanenburg.
„	5	10	weiland	„	72	30	516	B	M. L. Zwanenburg.
„	11	30	weiland	„	34	30	515	B	J. L. Zwanenburg.
„	7	80	weiland	„	31	50	514	B	J. L. Zwanenburg.
„	12	40	weiland	„	87	50	493	B	M. L. Zwanenburg.
„	18	50	weiland	1	7	40	492	B	T. B. Oosterhof.
„	15	„	weiland	1	19	70	489	B	T. B. Oosterhof.
„	1	40	weiland	2	61	40	488	B	B. P. van Eijsinga.
„	21	20	weiland	„	89	80	482	B	O. S. de Vries; Nom. Ux.
„	15	„	bouwland	„	36	20	454	B	R. baron van Lijnden.
„	4	40	weiland	„	4	40	453	B	T. van der Hoop.
„	„	60	weiland	„	48	50	452	B	T. van der Hoop.
„	3	20	weiland	„	95	80	447	B	C. J. M. van Borcharen en medeëigenaren.
„	20	10	weiland	1	59	40	446	B	R. baron van Lijnden.
„	7	80	weiland	„	93	90	426	B	C. J. M. van Borcharen en medeëigenaren.
„	3	50	molen	„	3	50	425	B	C. J. M. van Borcharen en medeëigenaren.
[illegible]	[illegible]	70	weiland	3	63	50	424	B	C. J. M. van Borcharen en medeëigenaren.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	weiland	1	4	70	423	B	A. F. de Boer.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	„	52	40	400	B	C. J. M. van Borcharen en medeëigenaren.
„	15	30	weiland	„	42	10	396	B	C. J. M. van Borcharen en medeëigenaren.
„	28	10	weiland	„	69	10	395	B	C. J. M. van Borcharen en medeëigenaren.
„	17	30	weiland	2	48	90	359	B	C. J. M. van Borcharen en medeëigenaren.
„	6	80	weiland	„	71	„	357*a*	B	C. J. M. van Borcharen en medeëigenaren.
„	„	60	weiland	„	29	„	357	B	C. J. M. van Borcharen en medeëigenaren.
„	3	70	weiland	„	4	40	356	B	C. J. M. van Borcharen en medeëigenaren.
„	16	40	hooiland	„	95	70	355	B	B. Brandsma.
„	4	10	watermolen	„	4	10	354	B	De erven F. G. A. B. van Lijnden.
„	2	„	weiland	„	2	50	353	B	C. J. M. van Borcharen.
„	3	80	weiland	„	11	10	352	B	C. J. M. van Borcharen douairière van Lijnden en medeëigenaren.
„	2	80	weiland	„	85	60	33	B	C. J. M. van Borcharen douairière van Lijnden.
„	7	50	bouwland	„	7	50	30	B	C. J. M. van Borcharen douairière van Lijnden.
1	81	60	weiland en dijk	2	72	60	7	B	De dorps-gecommitteerden van Terwispel en medeëigenaren.
„	84	„	hooiland	2	78	10	6	B	C. J. M. van Borcharen douairière van Lijnden.
„	7	50	water	1	74	„	3*a*	B	De compagnons van de Opsterlandsche en Ooststellingwerfsche veenen en vaarten.
„	29	40	hooiland	2	31	40	3	B	E. A. van Teijens.
„	10	60	water	„	57	50	2*a*	B	De erven F. G. A. B. van Lijnden en medeëigenaren.
1	1	80	hooiland	2	27	50	2	B	E. A. van Teijens.
„	68	20	hooiland	4	12	10	1	B	R. baron van Lijnden.

b. in de kadastrale gemeente *Langezwaag:*

Te onteigene grootte. B.	R.	E.	Van het perceel bij het kadaster bekend. als:	Groot. B.	R.	E.	onder nummer.	der sectie.	ten name van:
„	13	44	vaart	1	76	20	1	E	De compagnons van de Opsterlandsche en Ooststellingwerfsche veenen enz.
„	41	95	hooiland als dijk	„	41	95	192	E	De pastorie van Kortezwaag.
„	30	30	polderdijk	„	30	30	206	E	De pastorie van Kortezwaag.
„	33	30	polderdijk	„	33	30	209	E	Jonkheer B. P. van Eijsinga.
„	46	20	polderdijk	„	46	20	214	E	G. Luden (Az.) en M. E.
„	7	70	water	2	43	10	853	B	De gecommitteerden van de Nieuwslootster vaart.
„	39	10	hooiland	„	39	10	1034	B	G. A. Stoker.
„	68	„	hooiland	„	68	„	1033	B	G. A. Stoker.

2°. in de gemeente *Ængwirden*, kadastrale gemeente *Tjallebert:*

Te onteigene grootte. B.	R.	E.	Van het perceel bij het kadaster bekend. als:	Groot. B.	R.	E.	onder nummer.	der sectie.	ten name van:
„	12	„	dijk	„	83	90	960	D	Het polderbestuur van het 4de en 5de veendistrict in Friesland.
„	6	38	water	„	24	10	959	D	Het polderbestuur van het 4de en 5de veendistrict in Friesland.
„	4	50	hooiland	„	12	80	958	D	Het polderbestuur van het 4de en 5de veendistrict in Friesland.
„	35	19	hooiland	2	60	60	953	D	H. A. Siebenga en medeëigenaren.
„	20	1	hooiland	1	72	60	952	D	H. A. Siebenga en medeëigenaren.
„	25	53	hooiland	2	23	20	97	D	H. A. Siebenga en medeëigenaren.
„	73	83	hooiland	6	1	90	925	D	H. A. Siebenga en medeëigenaren.
„	66	24	hooiland	5	82	90	924	D	J. G. Gerritsma.
„	77	28	hooiland	6	42	„	923	D	De diaconie van Langezwaag.
„	60	72	hooiland	5	35	60	91	D	De kerkvoogdij van [illegible]

Te onteigene grootte.			VAN HET PERCEEL BIJ HET KADASTER BEKEND.						
			als:	GROOT.			onder nummer.	DER SECTIE.	TEN NAME VAN:
B.	R.	E.		B.	R.	E.			
,,	42	78	tweepercee-len hooiland	4	1	10	921 en 922	D	De kerkvoogdij van Ængwirden.
,,	38	64	hooiland	4	24	60	88	D	De diaconie van Langezwaag.
,,	25	53	hooiland	1	88	90	87	D	G. J. Ruiter en medeëigenaren.
,,	33	47	hooiland	3	49	20	85	D	De pastorie van Ængwirden.
,,	47	78	hooiland	5	10	70	84	D	M. M. Gouma Luxwolde, vrouw van A. Zelders.
,,	20	88	hooiland	4	11	10	82	D	De pastorie van Ængwirden.
,,	3	69	hooiland	,,	82	10	1111	D	De pastorie van Ængwirden.
,,	,,	18	hooiland	1	37	30	31	D	A. M. de Boer, wed. J. J. Koopmans en medeëigenaren.
,,	4	5	hooiland	2	5	70	32	D	De pastorie van Ængwirden.
,,	18	19	hooiland	4	5	50	33	D	R. A. Mulder, vrouw van J. Gerritsma.
,,	20	61	hooiland	4	29	45	1109	D	R. de Jong.
,,	31	74	hooiland	1	61	35	1110	D	De pastorie van Ængwirden.
,,	51	6	hooiland	3	9	55	1112	D	H. D. de Vries.
,,	17	94	hooiland	1	31	10	1116	D	A. M. de Boer, wed. J. J. Koopmans en medeëigenaren.
,,	19	67	hooiland	3	8	10	36	D	J. G. Gerritsma.
,,	45	20	hooiland	5	22	10	37	D	J. G. Gerritsma.
,,	35	88	hooiland	4	33	90	38	D	De pastorie van Ængwirden.
,,	44	16	hooiland	5	2	30	40	D	W. H. Lycklama à Nyeholt.
,,	30	36	hooiland	3	66	70	41	D	A. M. de Boer, wed. J. J. Koopmans en medeëigenaren.
,,	42	7	hooiland	3	44	50	44a	D	A. M. de Boer, wed. J. J. Koopmans en medeëigenaren.
,,	39	68	hooiland	3	58	,,	45	D	De pastorie van Ængwirden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State in afschrift medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 21 Julij 1854.

De Minister van Binnenlandsche Zaken, VAN REENEN. — WILLEM.

Uitgegeven den *negen en twintigsten* Julij 1854.

De Directeur van het Kabinet des Konings, DE KOCK.

VERKORT VERSLAG

VAN DEN TOESTAND DER PROVINCIE *FRIESLAND* IN 1853,

aan de STATEN van dat Gewest gedaan door de GEDEPUTEERDE STATEN, IN DE ZOMER-VERGADERING VAN 1854.

(*Vervolg van* no. 63).

HOOFDSTUK IX. *Openbare veiligheid en Gevangeniswezen.* In de dienst en werking der rijkspolitie ontstond over 1853 geene verandering. De openbare veiligheid, zoo van personen als van eigendommen, werd door de gemeente-politie naar behooren gehandhaafd. De werking der hulp-marechaussée, in den winter van 1853/54, in sommige gewesten, op daartoe gedane aanvrage gevestigd, mag gunstig worden genoemd.

Op den 8 Februarij hadden in het dorp Huizum eenige ongeregeldheden plaats, door het inwerpen van glazen van de woning van twee personen, die als getuigen hadden gediend in een op dien dag door het Hof van Friesland uitgesproken arrest. De volksoploop ging echter door gepaste maatregelen spoedig uiteen.

Op den 9 Junij werd te Schiermonnikoog de rust verstoord door de arbeiders, bezig met de voorbereidende werkzaamheden tot de vestiging eener kustverlichting. Een detachement militairen werdt er heen gezonden, waarna het werkvolk werd beteugeld.

Bij de slatting der Dokkumer-Ee verliet, zoo te Leeuwarden als te Birdaard, een gedeelte van het werkvolk, niet te vreden met het toegekende loon, den arbeid. Het vertoon eener kleine militaire magt was echter voldoende, om de kleine spanning, die hieruit gedurende eenige dagen ontsproot, weg te nemen en allen tot het werk te doen terug keeren.

De staat der brandbluschmiddelen was over 1853 in het algemeen voldoende. Het getal branden in de provincie bedroeg 16.

In de verlichting der straten bij nacht werd op onderscheidene plaatsen verbetering aangebragt.

De bevolking van het huis van Tuchtiging te Leeuwarden (van 1849 tot Janu. 1853 van 895 tot 503 gedaald) bestond op den 31 December 1853 uit 493 personen. Bij afwisseling zijn in het gesticht geweest 597, zijnde 109 minder dan in 1852. Orde en tucht werden wederom behoorlijk gehandhaafd. Slechts weinige straffen, en dat nog wel cachotstraffen, zonder kromsluiting, hebben behoeven te worden opgelegd; vele premien zijn daarentegen toegekend. 397 gevangenen namen geregeld aan den fabriek-arbeid deel, terwijl 56 tot verschillend werk bij de huisdienst werden gebezigd. Het verdiende arbeidsloon beliep in 't geheel *f* 15,296,53.96, waarvan is ingehouden voor het rijk *f* 10.174,37.76. Het resterende is voor de helft aan de gevangenen tot zakgeld verstrekt en voor de wederhelft in hunne uitgaanskassen gestort.

De gemiddelde bevolking van het Huis van Burgerlijke en Militaire Verzekering te Leeuwarden was, in 1853, 28 minder dan in 1852. Bij afwisseling waren in het gesticht aanwezig 469 personen, zijnde 345 minder dan in 1852. Aan den arbeid werd door 204 gevangenen deelgenomen. Zij verdienden aan vol loon *f* 510,52.42, waarvan voor het rijk afging *f* 153,15.72. Orde en tucht waren beter dan in het voorgaande jaar.

In de Huizen van Arrest te Sneek en Heerenveen werden orde en tucht mede behoorlijk gehandhaafd. Bijzonderheden omtrent deze gestichten vallen niet mede te deelen.

HOOFDSTUK X. *Rijksmiddelen.* De opbrengst der rijksmiddelen in hoofdsom, opcenten en verhooging, over 1853 of over 1853/54, heeft in deze provincie [illegible] belastingen *f* 1,776,677.16½, *b.* in- en uitgaande regten *f* 82,241.09½; *c.* accijnsen *f* 1,447,286.32; *d.* [illegible] hijpotheek- en successieregten *f* 641,802.22; *e.* regten van [illegible] goud- en zilverwerken *f* 24,675.12; *f.* inkomsten der domeinen [illegible] terijen *f* 66,006.10. Te zamen *f* 4,110,473.83, of *f* 128,664.85 meer [illegible]

HOOFDSTUK XI. *Waterstaat.* De verbetering van de [illegible] maakt nog steeds een punt van overweging uit.

De bij de provincie in onderhoud zijnde kanalen en vaarten [illegible] hoorende sluizen, bruggen en verdere werken, werden bij voortduring [illegible] den staat onderhouden.

Het aantal schepen, de Lindesluis doorgevaren, beliep 2068, [illegible] dan in 1852.

De opbrengst der sluis- en bruggelden was, wegens de verpachtingen, [illegible] *f* 10,582,09½.

De slatting der Dockumer-Ee kreeg in 1853 haar beslag.

De Willemshaven te Harlingen bleef in voldoenden toestand en [illegible] de plaats gehad hebbende stormen geene schade van eenig belang. [illegible] 1853 door het Gemeente-Bestuur van Harlingen behoorlijk uitgebaggerd. [illegible] ven te Hindeloopen werd, door het genot eener provinciale toelage [illegible] in redelijken staat van onderhoud gehouden. De slatting in de haven [illegible] mer en buiten den mond daarvan werd door het Gemeente-Bestuur voortgezet. De uitbaggering der haven te Makkum had met goed gevolg [illegible] Het voorgestelde plan tot verbetering der haven te Workum is in onderzoek [illegible] behandeling.

De zeeweringen der provincie bevonden zich, over het algemeen, in [illegible] doenden staat en in het onderhoud werd behoorlijk voorzien. In den [illegible] herfst en winter werd geene schade van eenig aanbelang te weeg gebragt.

Door de onderscheidene dijks- en polderbesturen werd voor verschillende [illegible] 1853 uitgevoerde werken besteed eene som van *f* 208.106,80½, zijnde ruim [illegible] meer dan in 1852.

Op het eiland Ameland werden de duinen van rijkswege, door de [illegible] stroo- en helmbeplantingen, in goeden staat onderhouden.

De aanslijking in de geul *de Balg* aldaar gaat nog steeds voort.

De twee kapitale kustlichtorens op het eiland Schiermonnikoog zijn [illegible] geloopen jaar in zoo verre voltooid, dat daaraan alleen het stellen der [illegible] en trappen ontbrak.

Het getal aangevraagde vergunningen tot verveening beliep in het geheel 19, [illegible] in Achtkarspelen 6, Lemsterland 9, Schoterland 1 en Weststellingwerf 3.

Behalve de gewone in den grooten Noordwolder-Veenpolder hadden in [illegible] geene bijzondere droogmakerijen plaats. Die van de 6de en 7de kavels in het [illegible] en 5de Veendistrict onder Ængwirden werd voortgezet. Die van den poel het [illegible] werd verder voltooid.

Bedijking van particuliere binnenpolders werd hier en daar voortgezet.

HOOFDSTUK XII. *Wegen.* De staat van onderhoud, waarin de [illegible] Rijkswegen, met de daartoe behoorende bruggen, duikers en tolhuizen zich bevonden, mag goed worden genoemd. De in het laatst van 1853 gevallen aanzienlijke massa sneeuw heeft de communicatie op deze wegen een paar dagen gestremd. Een en ander geldt mede ten aanzien van de Provinciale wegen. — De voltooiing van in aanleg zijnde Kunstwegen gaat haren geregelden gang. — De wegen en voetpaden in de gemeenten werden, over het algemeen, goed onderhouden. Onderscheidene verbeteringen werden hier en daar bevorderd. In de klei- en [illegible] veenstreken blijft voorziening in den toestand daarvan nog zeer wenschelijk.

HOOFDSTUK XIII. *Landbouw.* De landbouw was, even als in het voorgaande jaar, vooruitgaande. De wijze en middelen van uitvoering ondergaan [illegible] voortduring verbetering, zoo door het algemeen gebruik maken van ondergrond[illegible] ploegen, als door het droogleggen der landen, waartoe niet alleen draineerbuizen, maar ook stroo en takkebossen worden gebezigd. Bovendien begint men [illegible] bij de weilanden meer te letten op eene goede afwatering. De inpoldering [illegible] daartoe van groot nut beschouwd.

De Maatschappij tot bevordering van den landbouw ontwikkelt zich gaandeweg meer en meer en neemt ook bij voortduring in leden toe.

De uitkomsten van den oogst zijn, over het algemeen, ongunstiger geweest dan in 1852, hetgeen echter den landbouwers in ruime mate is vergoed geworden door de hoogere prijzen van de producten.

Onderscheidene hakbosschen werden in vruchtbare weilanden herschapen, terwijl de ontginning van heide- en dalgronden steeds toeneemt. Ook vele uitgeveende gronden werden met goed gevolg drooggemaakt.

In 1853 zijn ontgonnen 138 bunders, waarvan 81 zandgronden en 57 veengronden waren.

De bemesting met gier begint meer algemeen te worden. In het kanton Harlingen alleen werden 20 gierbakken aangeschaft. De bemesting met roet gaf [illegible] gunstige uitkomsten. Van die, beproefd met asch van kalk en zeepfabrieken, zijn de uitkomsten nog niet genoegzaam bekend.

Het gebruik van nieuwe werktuigen neemt toe, waarvan tot bewijs kan strekken, dat in de 7de afdeeling der maatschappij van landbouw 150 arendsploegen zijn aangeschaft.

De sterkte van den veestapel was als volgt: hengsten 90, ruinen 9123, merrien 12,576, veulens 1380, stieren 3085, trekossen 5, slagtossen 1356, koeijen 153.061, kalveren 33,624, ezels en muilezels 71, schapen 85,875, varkens 10,5[illegible], bokken en geiten 740.

Er waren in de verschillende gemeenten der provincie aanwezig 111 zwanen, 953 ganzen, 39,164 eenden, 219 kalkoenen, 76,626 hoenders, 8595 duiven en 9 poelepintades.

Er werden in het jaar 1853 gehouden 25,806 bijekorven, zijnde 719 meer dan in 1852; van 1126 korven is de opbrengst niet opgegeven, de overige 24,680 korven hebben opgeleverd 72,346 ponden honig en 8955 ponden was, zijnde gemiddeld per korf 2.93 pond honig en 36 oncen was.

De laagste prijs van de honig was 25, de hoogste 40 Cent.; hij was gemiddeld 33 Cent. De laagste prijs van de was bedroeg 75 Cent, de hoogste *f* 2; gemiddeld was hij *f* 1,56½. Alles te zamen genomen, was de opbrengst der voortbrengselen van de bijen aanmerkelijk minder dan over 1852.

HOOFDSTUK XIV. *Verveening, Jagt en Visscherij.* De hoeveelheid tonnen gegraven of getrokken turf in 1853 was, laagveen 2,326,875 ton en hoogveen 2,121,912 ton, zijnde eene vermindering van 247,791 ton van de 1ste soort en van 394,507 ton van de 2de soort. Het getal arbeiders, in de veenderijen werkzaam, was 7522.

Het jagtveld was, over het algemeen, behoorlijk voldoende. Terwijl er geen grof wild aanwezig was, werden in sommige oorden der provincie vele hazen en patrijzen gevonden. Houtsnippen waren er weinig en korhoenders in sommige gemeenten tamelijk veel aanwezig. Eenden en watersnippen werden hier en daar ruim gevonden en in sommige gemeenten werd door de vele ganzen aanmerkelijke schade aan de landerijen aangebragt. Ook waren in enkele gemeenten vele plevieren.

In 't geheel zijn afgegeven 233 groote en 148 kleine jagtacten, waarvan de recognitie en zegelgelden, met de opcenten, hebben bedragen *f* 5974.15.

In 1853 is aan de respectieve Burgemeesters in de Provincie vertoond het [illegible] volgend getal gedood schadelijk gedierte: 2 rekelvossen, 36 niet volwassen [illegible] sen, 11 marters, 361 bunsings, 12 hermelijnen, 681 wezels, 2 arenden, [illegible] valken, 153 havikken, 80 sperwers en 108 wouwen. Aan premiën werd daarvoor uitbetaald *f* 559.

Wegens overtredingen der wet en van de prov. verordeningen op de uitoefening der jagt werden 351 bekeuringen ingesteld.

De staat der visscherij op de binnenwateren was, over 't geheel, niet zoo gunstig als in het vorige jaar. De vangst van paling, snoek en baars was echter [illegible] de meeren behoorlijk voldoende.

Er werden afgegeven 193 groote en 802 kleine visch-acten. De daarvoor [illegible] schuldigde regten enz. bedroegen te zamen *f* 3393.08. Het getal kostelooze [illegible] gunningen, om te visschen met één vischtuig beliep 764.

Er werden 161 bekeuringen wegens overtredingen der wet en der provinciale [illegible] glementen ingesteld.

De uitkomsten der visscherij buitengaats waren zeer ongunstig. Volgens [illegible] gemeente-verslagen van Ameland en Westdongeradeel, werden er gevangen [illegible] de visschers van Ameland 126,000 schelvisschen, 3500 kabeljaauwen, 28,000 [illegible] gen en 14,000 schollen; door de visschers van het Moddergat 362,000 en door [illegible] te Wierum 185,000 schelvisschen, hetgeen eene vermindering van 226,000 [illegible] de eersten en van 155,000 voor de laatsten, bij vergelijking der vangst in [illegible] oplevert. De welvaart, die vroeger in genoemde dorpen heerschte, is dan ook [illegible] verminderd, terwijl de visschers op het eiland Ameland zich, bij de uitoefening [illegible] dat beroep, tevens op den landbouw toeleggen en alzoo hunnen toestand [illegible]

(*Vervolg en slot in een volgend* [illegible])

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.